

Ügyszám:
(NAIH/2017/6175/V.)

[...] részére

[...]

[...]

Tisztelt [...]!

A Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóságnak (a továbbiakban: Hatóság) írt megkeresésében a Hatóság állásfoglalását, illetve esetleges eltérő álláspontjának kifejtését kérte azzal kapcsolatban, hogy az Európai Unió egy másik tagállamában székhellyel rendelkező biztosítótársaság magyarországi fióktelepe köteles-e belső adatvédelmi felelős, illetve a 2018. május 25. napját követően alkalmazandó szabályozásra tekintettel adatvédelmi tisztviselő kijelölésére.

Megkeresésével kapcsolatban a Hatóság az alábbiakról tájékoztatja Önt.

I. A Hatóságnak a konzultációs beadványok megválaszolására az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló 2011. évi CXII. törvény (a továbbiakban: Infotv.) 38. §-a alapján nincs törvényi kötelezettsége¹. A Hatóság az Alaptörvény rendelkezéseiből fakadó szerepére tekintettel elsősorban a következő típusú konzultációs célú beadványokat válaszolja meg:

- Az egyéni joggyakorlás ügyében való tájékozódás, ha a beadvány közvetlenül az állampolgártól érkezik.
- Az állami-önkormányzati szervektől jogértelmezési kérdésekben érkezett beadványok.
- A Hatóság működésével, hatáskörének gyakorlásával kapcsolatos tájékoztatáskérés.
- A Hatóság nemzetközi kötelezettségeihez kötődő megkeresések.

A Hatóság figyelembe veszi továbbá, ha a konzultációs megkeresés az adatvédelem érdekeit és az egységes jogalkalmazást segíti. A Hatóság egyéb esetekben – a Hatóság személyi kapacitásaira és az ügy súlyára, valamint az érintettek körére tekintettel – mérlegeli a válaszadás lehetőségét, és a kérdések érdemi megválaszolását elutasíthatja, különös tekintettel arra az esetre, ha a konzultációs megkeresés piaci szereplőktől, cégektől, jogi képvisellel hivatásszerűen foglalkozó személyektől érkezik. Mindezekre tekintettel a Hatóság megkeresésére az alábbi általános tájékoztatást adja.

¹ Infotv. 38. § (2) A Hatóság feladata a személyes adatok védelméhez, valamint a közérdekű és a közérdekből nyilvános adatok megismeréséhez való jog érvényesülésének ellenőrzése és elősegítése.

(3) A Hatóság a (2) bekezdés szerinti feladatkörében az e törvényben meghatározottak szerint

a) bejelentés alapján vizsgálatot folytat;

b) hivatalból adatvédelmi hatósági eljárást folytathat;

c) hivatalból titokfelügyeleti hatósági eljárást folytathat;

d) a közérdekű adatokkal és a közérdekből nyilvános adatokkal kapcsolatos jogsértéssel összefüggésben bírósághoz fordulhat;

e) a más által indított perbe beavatkozhat;

f) adatvédelmi nyilvántartást vezet.

II. Beadványában kifejtette azon álláspontját, mely szerint az Infotv. rendelkezéseit – így különösen a belső adatvédelmi felelős kinevezésére vonatkozó előírásokat – valamely, Magyarország területén biztosítási tevékenységet csupán fióktelepe útján folytató biztosító társaságnak nem kell alkalmaznia, amennyiben a székhely szerinti ország joga ezt nem írja elő kifejezetten. Álláspontját azzal indokolta, hogy a biztosítási közjog – Európai Unió szinten e téren harmonizált – szabályainak értelmében a fióktelep fogadó államban végzett tevékenységére, illetve annak felügyeletére a székhely szerinti ország jogát kell alkalmazni. Ezen főszabály alól csak ún. közjót („General Good”) szolgáló jogszabályok, jogszabályi rendelkezések jelenthetnének eltérést, azonban az adatvédelmi szabályok sem az Európai Bizottság 2000/C/43/03 közleménye (a továbbiakban: Közlemény), sem a Magyar Nemzeti Bank (a továbbiakban: MNB) vonatkozó, 2015-ben kibocsátott tájékoztatója (a továbbiakban: Tájékoztató) alapján nem minősülnek közjót szolgáló rendelkezéseknek. **A Hatóság az Ön által kifejtett álláspontot nem tartja elfogadhatónak, az alábbi okok miatt.**

2.1. Amint ezt egyébként a Tájékoztató is kifejti 4.1. pontjában, a székhely szerinti tagállam felügyeletének elvéből csupán a székhely szerinti tagállam pénzügyi felügyeletének kizárólagossága vezethető le, mely különösen a fizetőképességet, biztosítástechnikai tartalékok képzését, azok eszközfedezetét, továbbá a kapcsolódó ügyviteli és számviteli eljárások felügyeletét („home country control”) foglalja magában. A biztosítási tevékenységről szóló 2014. évi LXXXVIII. törvény (a továbbiakban: Bit.) vonatkozó rendelkezései alapján is az vezethető le, hogy egy másik tagállamban székhellyel rendelkező biztosító Magyarország területén biztosítási tevékenységet folytató fióktelepe a székhely tagállam felügyeleti hatósága által engedélyezett tevékenység csak magára a biztosítási ágon és ágazaton belüli biztosítási tevékenységre vonatkozik².

A fentiekén túl a személyes adatok kezelésére vonatkozó szabályok fogalmilag sem tartozhatnak a „közjót szolgáló” jogszabályok körébe, mivel – amint ezt a Közlemény is részletezi – az Európai Unió Bíróságának gyakorlata csak abban az esetben ismer el valamely tagállami szabályt ún. General Good-szabálynak³, ha az adott jogterület tagállami szabályai nem harmonizáltak⁴, ebben az esetben is érvényesülnie kell természetesen az Európai Unió Bírósága által kidolgozott további konjunktív feltételeknek is.

Márpedig a személyes adatok kezelése tekintetében a tagállami jogharmonizációt jelenleg az Európai Parlament és a Tanács által kibocsátott, a személyes adatok feldolgozása vonatkozásában az egyének védelméről és az ilyen adatok szabad áramlásáról szóló 95/46/EK irányelve (a továbbiakban: Irányelv) hivatott biztosítani, tehát ez a jogterület a közösségi szabályozás tényéből fakadóan nyilvánvalóan nem eshet a General Good-szabályok körébe.

2.2. Az Infotv. vonatkozó rendelkezései alapján a törvény hatálya kiterjed minden, Magyarország területén folytatott adatkezelésre (adatfeldolgozásra), amely természetes személy adataira vonatkozik⁵. Ebből következően, amennyiben valamely más tagállamban székhellyel rendelkező biztosítótársaság magyarországi fióktelepe Magyarország területén adatkezelési (adatfeldolgozási)

² Bit. 35. § (1) bekezdés.

³ A szolgáltatásnyújtás és a letelepedés alapszabadságának korlátozására, megakadályozására felhívható, a fogadó ország nemzeti joga által előírt szabály; az Európai Unió Bíróságának esetjogában kristályosodtak ki azok a feltételek, mely szükségesek ahhoz, hogy valamely tagállami jogszabályi előírás General-Good szabálynak minősüljön.

⁴ Közlemény, 2 (a) pont, harmadik bekezdés: „*The Court requires that a national provision must satisfy the following requirements if it is validly to obstruct or limit exercise of the right of establishment and the freedom to provide services: - it must come within a field which has not been harmonised, [...]*”

⁵ Infotv. 2. § (1) bekezdés.

tevékenységet végez, az Infotv. alkalmazása nem mellőzhető.

Az Infotv. belső adatvédelmi felelősre vonatkozó szabályai értelmében kötelező belső adatvédelmi felelőst kinevezni, illetve megbízni pénzügyi szervezet adatkezelései tekintetében. A Hatóság állandó gyakorlata alapján pénzügyi szervezetnek minősül mindazon szervezet, amely a Magyar Nemzeti Bank mint a pénzügyi közvetítőrendszer felügyeletét ellátó szervezet felügyelete alá tartozik⁶.

A fentiekből következően a Hatóság álláspontja szerint amennyiben valamely, az Európai Unió más tagállamában székhellyel rendelkező biztosító Magyarországon fióktelepe útján az MNB mint a pénzügyi közvetítőrendszer felügyeletét ellátó szervezet felügyeleti hatáskörébe tartozó, személyes adatok kezelésével (feldolgozásával) járó tevékenységet végez, az adott magyarországi fióktelep a 2018. május 25. napjáig alkalmazandó – tehát tagállami – jogszabályi előírások értelmében köteles belső adatvédelmi felelős kinevezésére Magyarországon, mégpedig attól függetlenül, hogy a székhely szerinti ország joga előírja-e belső adatvédelmi felelős kinevezését, illetve amennyiben igen, miként rendelkezik ennek részletszabályairól⁷.

III. Az általános adatvédelmi rendelet⁸ alkalmazásával kapcsolatban feltett kérdésével összefüggésben a Hatóság az alábbiaktól tájékoztatja Önt:

Az általános adatvédelmi rendelet területi hatályra vonatkozó rendelkezéseire tekintettel a rendeletben meghatározott előírásokat alkalmazni kell minden olyan esetben, amikor az adatkezelést (adatfeldolgozást) az Európai Unióban tevékenységi hellyel rendelkező adatkezelő (adatfeldolgozó) e tevékenységével összefüggésben végzi⁹.

A fentiekben túlmenően azonban megállapítható, általános adatvédelmi rendelet vonatkozó rendelkezései értelmében adatvédelmi tisztviselő kijelölése csak a 37. cikk (1) bekezdésében¹⁰ meghatározott esetekben, pontosabban az ott meghatározott adatkezelési tevékenységek esetében kötelező.

Az Irányelv 29. cikke alapján létrehozott Adatvédelmi Munkacsoport (a továbbiakban: Munkacsoport) WP 243-as számon iránymutatást bocsátott ki az adatvédelmi tisztviselőkkel kapcsolatban (a továbbiakban: Iránymutatás)¹¹, mely a következőket rögzíti.

⁶ A Magyar Nemzeti Bankról szóló 2013. évi CXXXIX. törvény 4. § (9) bekezdés, 39. § (1) bekezdés i) pont.

⁷ Irányelv 18. cikk (2) bekezdés.

⁸ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2016/679 rendelete (2016. április 27.) a természetes személyeknek a személyes adatok kezelése tekintetében történő védelméről és az ilyen adatok szabad áramlásáról, valamint a 95/46/EK rendelet hatályon kívül helyezéséről (általános adatvédelmi rendelet).

⁹ Általános adatvédelmi rendelet 2. cikk (1) bekezdés.

¹⁰ Általános adatvédelmi rendelet 37. cikk (1) Az adatkezelő és az adatfeldolgozó adatvédelmi tisztviselőt jelöl ki minden olyan esetben, amikor:

a) az adatkezelést közhatalmi szervek vagy egyéb, közfeladatot ellátó szervek végzik, kivéve az igazságszolgáltatási feladatkörükben eljáró bíróságokat;

b) az adatkezelő vagy az adatfeldolgozó fő tevékenységei olyan adatkezelési műveleteket foglalnak magukban, amelyek jellegüknél, hatókörükénél és/vagy céljaiknál fogva az érintettek rendszeres és szisztematikus, nagymértékű megfigyelését teszik szükségessé;

c) az adatkezelő vagy az adatfeldolgozó fő tevékenységei a személyes adatok 9. cikk szerinti különleges kategóriáinak és a 10. cikkben említett, büntetőjogi felelősség megállapítására vonatkozó határozatokra és bűncselekményekre vonatkozó adatok nagy számban történő kezelését foglalják magukban.

¹¹ Guidelines on Data Protection Officers ('DPOs') (wp243rev.01); magyar nyelven is elérhető: http://ec.europa.eu/newsroom/article29/item-detail.cfm?item_id=612048

Az Iránymutatásban a Munkacsoport részletesen, példákon keresztül értelmezi az adatvédelmi tisztviselő kötelező kijelölésének az általános adatvédelmi rendelet 37. cikk (1) bekezdésében meghatározott feltételeit. Ebben a körben a Hatóság felhívja szíves figyelmét, hogy – a 37. cikk (1) bekezdés b-c) pontjainak „nagyértékű”, illetve „nagy számban történő” – fordulatát elemezve az Iránymutatás a valamely biztosítótársaság által szokásos üzletmenete keretében végzett, az ügyfeleire vonatkozó adatok kezelését kifejezetten példaként hozza fel. Az Iránymutatás által alkalmazott példa nyilvánvalóan életszerű – még ha a gyakorlatban nem is valósul meg minden esetben – hiszen egy biztosító (vagy annak fióktelepe) üzletmenetében nagy valószínűséggel sor kerül a személyes adatok 9. cikk szerinti különleges kategóriái közül legalább egyesek, így például egészségügyi adatok kezelésére.

Az általános adatvédelmi rendelet 37. cikk (2) bekezdése¹² alapján valamely vállalkozáscsoport közös adatvédelmi tisztviselő kinevezéséről is határozhat, feltéve, hogy az adatvédelmi tisztviselő a vállalkozáscsoport valamennyi tevékenységi helyéről könnyen elérhető.

A fentieket az Ön által feltett kérdésre alkalmazva, amennyiben egy, az Európai Unió más tagállamában – vagy adott esetben harmadik államban – székhellyel rendelkező, Magyarországon csupán fióktelepet fenntartó biztosítótársaság – az általános adatvédelmi rendelet 37. cikk (1) bekezdése alapján adatvédelmi tisztviselő kijelölésére köteles, ezen kötelezettségének a vállalkozáscsoport akár egyetlen közös adatvédelmi tisztviselő kijelölésével is eleget tehet.

Ebből következően a biztosítótársaság magyarországi fióktelepe az általános adatvédelmi rendelet alkalmazásának kezdetét követően nem köteles önálló, csak az adott fióktelep vonatkozásában illetékes adatvédelmi tisztviselő kijelölésére, feltéve, hogy a vállalkozáscsoporti szinten kijelölt adatvédelmi tisztviselő ilyen körülmények között is könnyen elérhető az érintettek, valamint a felügyeleti hatóság számára. Kiemelten fontos elvárás tehát az adatvédelmi tisztviselő elérhetőségeinek az általános adatvédelmi rendelet szerint közzététele, illetve a felügyeleti hatósággal történő közlése. Ugyanakkor a magyarországi fióktelep vonatkozásában elvárásként jelenik meg, hogy a fióktelep személyzetének rendelkeznie kell a vállalkozáscsoport adatvédelmi tisztviselőjével történő kommunikációhoz szükséges, az adatvédelmi tisztviselő munkájának érdemi támogatására alkalmas nyelvi képességekkel.

Annak biztosítása érdekében, hogy az adatvédelmi tisztviselő (könnyen) elérhető legyen, a Munkacsoport az Európai Unióban letelepedett adatvédelmi tisztviselő alkalmazását javasolja, függetlenül attól, hogy az adatkezelő (adatfeldolgozó) székhelye az Európai Unióban található-e, avagy sem. Nem zárható ki ugyanakkor az sem, hogy az adatvédelmi tisztviselő tevékenységét az Európai Unió területén kívülről lássa el, ha feladatainak hatékonyabb ellátását ez segíti elő, például arra tekintettel, hogy az adatkezelő (adatfeldolgozó) tevékenységi helye sem az Európai Unió területén található¹³.

IV. Mindezeket túl a Hatóság felhívja szíves figyelmét, hogy a Hatóság jelen – eljárási kereteket nélkülöző, konzultációs válaszként kiadott – tájékoztatása sem jogszabálynak, sem egyéb jogi eszköznek nem tekinthető, az normatív jelleggel, jogi erővel, illetve kötelező tartalommal nem rendelkezik.

¹² Általános adatvédelmi rendelet 37. cikk (2) A vállalkozáscsoport közös adatvédelmi tisztviselőt is kijelölhet, ha az adatvédelmi tisztviselő valamennyi tevékenységi helyről könnyen elérhető.

¹³ Iránymutatás, 2.4. pont.

A Hatóság jelen ügyben rendelkezésre bocsátott információk alapján kialakított jogértelmezése más hatóságot, a bíróságot és az adatkezelőt nem köti, annak csak iránymutató jellege van. Az állásfoglalás, tájékoztatás kiadása tehát nem mentesíti annak címzettjét illetve az adatkezelőt saját jogi álláspontja kialakításának szükségességé, illetve az adatkezelésért fennálló felelősség alól.

Budapest, 2018. február „ ”.

Üdvözlettel:

Dr. Péterfalvi Attila
elnök
c. egyetemi tanár